

ondernemen onderwijs onderzoek

VERENIGING VAN LECTOREN

Zomereditie 2024

Terugblik tien jaar VvL;
vijf vragen aan oud-
voorzitters

Pagina 03

Werk aan de winkel!

Pagina 08

"Het lukt alleen als we
onze krachten bundelen"

Pagina 10

"Sport, nou en?"

Pagina 12

Versterking
praktijkgericht onderzoek

Pagina 14

Jorick Scheerens,
programmadirecteur
Stichting Practoraten.nl

Pagina 16

Pilot voor een eigen
doctoraatstraject in het
hbo

Pagina 18

Medezeggenschap voor
praktijkgerichte
onderzoekers en lectoren

Pagina 20

VOORWOORD

De zomervakantie dient zich weer aan en voor velen van ons betekent dit een laatste sprint om nog van alles af te krijgen voordat de laptop even dicht kan. Voor ons als bestuur is dit ook het moment om terug te kijken op het eerste halfjaar van 2024 en vooruit te kijken naar de maanden die nog voor ons liggen in aanloop naar ons 10-jarig jubileum. Een mijlpaal die we niet onopgemerkt voorbij laten gaan.

In deze zomernieuwsbrief blikken we samen met oud-voorzitters Eric van de Luijtgaarden en Mariska van der Giessen aan de hand van vijf vragen terug op het eerste decennium van de VvL. Daarnaast praat Mariska ons bij over haar huidige functie als directeur van Nationaal Regieorgaan Praktijkgericht Onderzoek SIA. Een rol die haar op het lijf is geschreven.

Dat geldt ook voor Koen Breedveld, die sinds 1 januari 2023 lector Impact of Sport is aan de Haagse Hogeschool. Zijn onderzoek richt zich op wat sport onze samenleving brengt, bijvoorbeeld in termen van gezondheid, welzijn, sociale cohesie en het gevoel dat je meedoet.

Over meedoen gesproken: dat is precies de missie van Jorick Scheerens, programmadirecteur bij Stichting Practoraten.nl. In 2012 stond hij aan de wieg van de term 'practoraat'. Inmiddels telt Nederland maar liefst 140 practoraten, die samen een actieve bijdrage leveren aan de onderzoeks- en innovatiekracht van de mbo-sector. De volgende stap is om de samenwerking met universiteiten en hogescholen te vergroten, zonder daarbij de eigen kracht te verliezen. In zijn artikel vertelt hij hoe.

Daarnaast lees je in deze nieuwsbrief de meest opvallende uitkomsten van onze survey. Deze is door 107 lectoren ingevuld en levert ons een belangrijkste speerpunten op voor het komend jaar, waaronder het functiehuis voor lectoren en onderzoekers, de beschikbare (financiële) middelen voor praktijkgericht onderzoek en de ondersteuning en facilitering van lectoraten. Maar ook de verbinding tussen onderwijs en onderzoek blijft een punt van aandacht.

Om deze belangrijke punten de komende tijd goed onder de aandacht te brengen, hebben we als vereniging een krachtige stemgeluid nodig. Daarom zijn we op zoek naar versterking van ons VvL-bestuur. Ben jij net als wij bevlogen om praktijkgericht onderzoek ook het komende decennium nog beter op de kaart te zetten? En heb jij ideeën hoe we dat kunnen doen? Stuur me dan een mailtje. Hieronder vind je mijn mailadres.

Na het zomerreces ontvang je meer informatie over ons 10-jarig jubileum. Ik wens je alvast een heel fijne zomervakantie. Geniet ervan en tot in september!

Katja Rusinovic
Voorzitter van de Vereniging van Lectoren (VvL)
k.m.rusinovic@hhs.nl

3 juli 2024

TERUGBLIK TIEN JAAR VVL

VIJF VRAGEN AAN DE OUD-VOORZITTERS

Zoals jullie ongetwijfeld weten, bestaat onze vereniging dit jaar exact tien jaar. Samen met oud-voorzitters Eric van de Luijtgaarden en Mariska van der Giessen blikken we terug op het eerste decennium.

“De eerste jaren was het pionieren”

Naam: Eric van de Luijtgaarden

Voorzitter vanaf de oprichting in december 2013 tot midden 2019

1. Waarom ben je voorzitter geworden?

Robert Jan den Boer en ik besloten tijdens een basketbalwedstrijd van onze zonen tot oprichting van de VvL. Robert Jan wilde zeker geen voorzitter worden, maar penningmeester. En dus bleef ik over. Maar ik wilde het ook graag, vanwege het belang van de vereniging.

2. Wat wilde je bereiken?

Als één van de twee oprichters wilde ik de functie van lector graag onder de aandacht brengen. De positie van lector moest steviger verankerd worden in het hoger onderwijs en zichtbaarder worden. Tevens was het van belang dat onze rechtspositie en bekendheid een boost zou krijgen. Bovendien wilden wij massa maken door lectoren te verenigen, waardoor we sterker op de kaart zouden staan. Daarnaast zou ook het praktijkgericht onderzoek een steviger plek verwerven en konden lectoren van verschillende hogescholen elkaar vinden.

3. In hoeverre heb je die doelen bereikt?

Wij hebben veel van die doelen gezamenlijk bereikt. De eerste jaren was het pionieren om überhaupt gezien te worden en te zorgen dat we aan tafel kwamen. Maar dat is ons gelukt. De verdere professionalisering heeft Mariska voor haar rekening genomen nadat zij in 2019 het stokje van mij overnam.

**4. Hoe is de rol van lector veranderd in de loop van de tijd?
En hoe kan de VvL hierin ondersteunen?**

De functie (en niet rol, dat is namelijk een typische bestuurdersoptie om de functie te flexibiliseren!) is weinig veranderd. Er komt wel steeds meer op het bordje van de lector terecht. Van onderwijs en netwerken, leidinggeven en coachen, tot het eigenlijke werk namelijk het leiden van het praktijkgericht onderzoek aan een hogeschool en de zoektocht naar de verbinding daarvan met het onderwijs.

De functie van lector is een volwaardige geworden, maar het heeft nog steeds niet een onaantastbare status. Vaak is in tijden van bezuinigingen het lectoraat het eerste waarnaar in het hbo gekeken wordt, dat is jammer. Desalniettemin is het lectoraat op zichzelf een geslaagde ontwikkeling en niet meer weg te denken uit het hbo-landschap. Dat is mede te danken aan de VvL.

5. Welke tips of adviezen zou je het huidige bestuur van de VvL willen meegeven?

Concentreer je op enkele punten die verdere ontwikkeling behoeven. Het bestuur is vrijwilligerswerk en het veld is te groot om alles te kunnen doen wat we willen. Neem telkens een deelonderwerp en ga daar vol voor.

“Ik wilde meehelpen om de VvL verder uit te bouwen, sterker te maken en ook zichtbaarder”

Naam: Mariska van der Giessen

Voorzitter vanaf april 2020 tot maart 2023

1. Waarom ben je voorzitter geworden?

Toen ik in 2013 lector werd, was mij niet meteen duidelijk welke mogelijkheden het praktijkgericht onderzoek aan hogescholen biedt. In de eerste twee jaar van mijn aanstelling werd ik mij steeds bewuster van de kansen die het praktijkgericht onderzoek geeft in verbinding met het onderwijs maar ook in verbinding met de regio. Ik pakte die kansen waar ik kon. Mijn lectoraatsteam groeide gestaag en toch stelde ik me af en toe vragen als: Moet ik alles alleen uitvinden? Hoe bouwen andere lectoren een lectoraat op? Is er een ideale of andere manier om de verbinding te leggen tussen onderzoek, onderwijs en de regio? Andere lectoren, waarmee ik kon sparren, kwam ik in mijn toenmalige aanstelling (2013-2017 aan de Fontys Hogescholen, Campus Venlo) zo goed als niet tegen.

Ik was op zoek naar antwoorden, was nieuwsgierig hoe andere lectoren hun lectoraat inrichtten, onderzoekslijnen opbouwden, projecten opstartten, enzovoorts. Ik zocht in 2015 contact met de VvL, waar ik me vrij snel als lid aanmeldde. In eerste instantie wilde ik dus andere lectoren ontmoeten, van elkaars ervaringen leren en wellicht ook toekomstige samenwerkingspartners vinden.

Als nieuw VvL-lid las ik de nieuwsbrief met veel interesse en bezocht ik waar mogelijk ook de VvL-bijeenkomsten. Al gauw merkte ik dat er vanuit de gemeenschap van lectoren echt behoefte was om te gaan staan voor het vak van lector en het praktijkgericht onderzoek aan hogescholen. In een gesprek met toenmalig VvL-voorzitter Eric van de Luijngaarden werd dit bevestigd. Ik besloot me actiever in te zetten voor de VvL, dus solliciteerde ik naar een plek in het bestuur.

De reden daarvoor was voor mij vrij simpel: als de VvL het enige lectoraats- en onderzoeksthema-overschrijdende gremium in Nederland is dat lectoren met elkaar kan verbinden en de gemeenschappelijke belangen van lectoren kan vertegenwoordigen, dan moet dit groeien naar een sterke vereniging en daar wilde ik graag een bijdrage aan leveren.

Toen ik me in 2020 opstelde als mogelijke nieuwe voorzitter was dit ook mijn hoofddoel: de VvL sterker maken en laten groeien als stevige speler in het Nederlandse landschap van het praktijkgericht onderzoek aan hogescholen. De hogescholen worden vertegenwoordigd in de Vereniging Hogescholen (VH) en Regieorgaan SIA werkt o.a. aan het verstevigen en positioneren van juist dit onderzoek aan hogescholen. Maar de lectoren zelf en hun bevindingen konden nog veel zichtbaarder worden, mede omdat praktijkgericht onderzoek van hogescholen in de allermeeeste gevallen toch echt via lectoren en lectoraten verloopt. Ik vond dat de VvL een nog stevigere speler in dit landschap moest worden. En dat vind ik trouwens nog steeds.

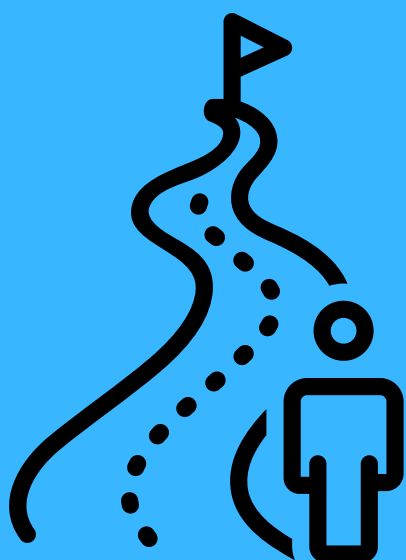
2. Wat wilde je bereiken?

Ik wilde meehelpen om de VvL verder uit te bouwen, sterker te maken en ook zichtbaarder. Mijn doel was om de VvL meer onder de aandacht te brengen bij de lectoren, meer leden te werven en de vereniging een steeds sterkere positie te geven door meer betrokkenheid van lectoren. Een sterkere positie voor de lectoren in Nederland, maar ook voor het praktijkgericht onderzoek aan de hogescholen zelf. De voordelen voor lectoren om bij de VvL aan te sluiten heb ik dan ook steeds weer naar voren gebracht: samen staan we sterk en kunnen we van elkaar leren.

3. In hoeverre heb je die doelen bereikt?

Ik zag en zie de VvL nog steeds als een groeiende vereniging. De doelen die ik me had voorgenomen, heb ik niet helemaal bereikt, omdat het sterker maken van een vereniging tijd kost. De leden van het bestuur van de VvL moeten alles op eigen kracht doen en dit met een relatief lage ledencontributie. Het bestuurswerk kost veel tijd en energie, maar omdat het om een bevlogen groep mensen gaat en de doelstelling in mijn ogen zeer zinvol is, heb ik die tijd en energie graag geïnvesteerd.

In mijn tijd als voorzitter heb ik, denk ik, wel het maximaal mogelijke behaald. Maar zoals eerder gezegd: de VvL is er nog lang niet, van de ruim 700 lectoren is nu zo'n derde bij de VvL aangesloten. Dat kan beter. Dus ik roep ook nu nog steeds lectoren op: word lid, breng jezelf in, gebruik het netwerk en de kennis van je collega-lectoren en maak er samen een stevige vereniging van.

4. Hoe is de rol van lector veranderd in de loop van de tijd? En hoe kan de VvL hierin ondersteunen?

De afgelopen 20 jaar heeft het praktijkgericht onderzoek van hogescholen een grote ontwikkeling doorgemaakt. De rol van de lector is meegegroeid met die ontwikkeling: naast onderzoeker heeft een lector ook de rol van leidinggevende, subsidieaanvrager, verbinder van onderzoek en onderwijs, hogeschool en regio, en verbinder tussen de hogeschool en andere kennisinstellingen, begeleider van PhD-kandidaten en sinds kort ook PD-kandidaten. De lijst is lang en wordt steeds langer. Kortom, in de loop van de tijd zijn we steeds meer gaan verwachten van lectoren.

Waar een lector in de beginjaren aan het pionieren was in de relatieve luwte van de hogeschool, heeft de lector nu een belangrijke rol in de uitdagingen die spelen in de regio en op nationaal of zelfs internationaal niveau. Daarbij zijn afstemming met andere lectoren en onderzoekers en aansluiten op landelijk beleid steeds belangrijkere factoren geworden.

Door het uitwisselen van kennis en ervaring te stimuleren en faciliteren kan de VvL lectoren ondersteunen in hun complexe takenpakket. Vooral beginnende lectoren kunnen veel hebben aan de ervaringen van degenen die al langer meelopen. Op nationaal niveau kan de VvL zorgen dat de verenging aan de juiste tafels meepraat om de stem van lectoren te laten horen, hun belangen te behartigen en de waarde van het praktijkgericht onderzoek voor onderwijs en praktijk uit te dragen.

5. Welke tips of adviezen zou je het huidige bestuur van de VvL willen meegeven?

Ga door, geef de VvL nog meer inbreng in het landelijke debat en tot slot: wees enthousiast over je werk als lector en het praktijkgericht onderzoek aan hogescholen. Jouw onderzoek heeft zoveel meerwaarde voor de praktijk en het onderwijs.

Werk aan de winkel!

Uitkomsten survey facilitering van lectoren

Als vereniging willen we graag weten wat jou als lector bezighoudt. Hiervoor organiseren we kwaliteitskringen waarin we onderwerpen bespreken die jij aandraagt. Een andere manier om een beeld te krijgen wat er speelt, is het uitzetten van een survey. In maart en april vroegen we je om online een korte survey in te vullen. Bovendien kon je onderwerpen aan ons meegeven. Hieronder lees je een korte samenvatting van de belangrijkste uitkomsten.

De survey is ingevuld door 107 lectoren van 22 verschillende hogescholen, waarbij iets meer dan de helft van de deelnemers lid is van de VvL. Als eerste vroegen we je naar de financiering van onderzoeksprojecten en maakten we onderscheid tussen eerste, tweede en derde geldstromen. Daarna kwamen er vragen over de positionering van jouw lectoraat binnen de hogeschool, jouw aanstelling en het functiehuis.

Vragen over het functiehuis

Zeker over het functiehuis kregen we veel reacties:

‘Afwijkend functiegebouw bij alle hogescholen in Nederland. De universiteiten hebben wél 1 functiegebouw. Gemiste kans. Te weinig lectoren met een vaste aanstelling, en dat zorgt voor spanning.’

Meerdere respondenten benoemen het (afwijkende) functiehuis en het ontbreken van carrièremogelijkheden voor hun onderzoekers als een probleem:

‘Het feit dat onderzoekers moeilijk een vaste baan kunnen krijgen, dat wij onderzoekers telkens een tijdelijke baan geven of voor de duur van een iets langer project is erg slecht en past niet in deze tijd. Onderzoekers zijn standaard lager ingeschaald dan docenten.’

Aandacht voor praktijkgericht onderzoek

Daarna vroegen we je of er voldoende aandacht voor praktijkgericht onderzoek is binnen de hogeschool. Hierop geeft ongeveer drie kwart van de respondenten aan dat dit het geval is. Meerdere respondenten benoemen dat ondersteuning vanuit de diensten wordt gemist en dat dit te maken heeft met de positie van het praktijkgerichte onderzoek binnen hogescholen:

‘De primaire aandacht in onze hogeschool gaat uit naar het onderwijs, onderzoek is secundair. De processen zijn dan ook nauwelijks ingericht voor onderzoek.’

Ook als de ondersteuning er wel is, wordt deze niet altijd als voldoende ervaren:

‘De ondersteuning is er wel, maar onduidelijk. En wij missen vooral praktische ondersteuning bij subsidieaanvragen en projecten.’

Structurele financiële middelen

Een van de problemen die lectoren expliciet onder de aandacht brengen in de survey heeft te maken met de beschikbare structurele financiële middelen voor praktijkgericht onderzoek. Ook wij hebben grote zorgen rondom het hoofdlijnenakkoord van het nieuwe kabinet waarin wordt voorgesteld om 150 miljoen euro per jaar te bezuinigen op het Fonds Onderzoek en Wetenschap. In dit fonds zit 50 miljoen per jaar voor het praktijkgericht onderzoek van hogescholen. Dit is ongeveer 20 procent van het onderzoeksbudget. Een bezuiniging op dit fonds heeft dan ook grote gevolgen voor het praktijkgerichte onderzoek aan hogescholen.

Sturen op output

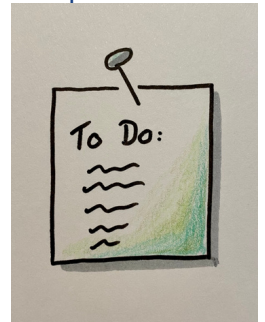
Tot slot vroegen we je of er binnen jouw hogeschool wordt gestuurd op output. Een ruime meerderheid geeft aan dat dit het geval is. Daarbij wordt het vaakst gestuurd op de verbinding met het onderwijs. Geen van de respondenten levert geen bijdrage aan het onderwijs. Dit neemt niet weg dat de samenwerking met het onderwijs niet altijd gemakkelijk verloopt, zo blijkt uit onderstaande citaten:

‘Er is bij de opleidingen veel onbekendheid over de mogelijke meerwaarde van lectoraten. De meeste mensen denken dat dat alleen maar relevant is als je er iemand detacheert. Maar de rol is natuurlijk breder.’

Volop aandachtspunten

De survey biedt ons volop aandachtspunten waar wij ons de komende jaren op willen richten. De belangrijkste aandachtspunten zijn:

- Functiehuis/gebouw voor lectoren en onderzoekers
- Ondersteuning en facilitering van lectoraten
- Carrièremogelijkheden van (docent-)onderzoekers
- Beschikbare (financiële) middelen voor praktijkgericht onderzoek
- Verbinding tussen onderwijs en onderzoek

In de verschillende overleggen waar we als VvL aan deelnemen, zullen we aandacht vragen voor bovenstaande punten. Daarnaast zullen we ook op andere manieren de positie van lectoren en het praktijkgericht onderzoek verbeteren.

Alle hulp is welkom

Wil jij met ons meedenken over bovenstaande punten? Meld je dan vooral aan en zet je samen met ons in! Aanmelden kan door een mail te sturen naar secretaris@lectoren.nl.

Geïnteresseerd in uitgebreide uitkomsten van de survey facilitering lectoren? Klik dan [hier](#).

"Het lukt alleen als we onze krachten bundelen"

In maart 2023 nam voorzitter Mariska van der Giessen afscheid van de VvL om aan de slag te gaan als directeur van Nationaal Regieorgaan Praktijkgericht Onderzoek SIA. Een rol die haar past als een maatpak. Binnen Regieorgaan SIA combineert ze haar praktijkkennis als voormalig lector met haar talent om organisaties, mensen en kennisinstellingen met elkaar te verbinden.

Hoe kunnen we praktijkgericht onderzoek aan hogescholen versterken en beter zichtbaar maken? Het is de vraag die als een rode draad door de loopbaan van Mariska loopt. Als lector was dit in 2015 haar belangrijkste drijfveer om bestuurslid en later voorzitter te worden van de VvL. En ook als directeur van Regieorgaan SIA werkt ze sinds april 2023 dagelijks met passie aan deze missie. "Onze ambitie als SIA is om de kwaliteit en impact van het praktijkgericht onderzoek van hogescholen verder te vergroten en zichtbaarder te maken. Ons strategisch plan voor 2023-2026 heet niet voor niets 'Investeren in impact'."

Aan de andere kant van de tafel

Praktijkgericht onderzoek is cruciaal om grote, actuele maatschappelijke vraagstukken aan te pakken, stelt SIA in haar strategisch plan. "Maar dat lukt alleen als we de krachten bundelen", vult Mariska aan. Het samenbrengen van mensen, initiatieven, kennisinstellingen en organisaties is dan ook één van haar belangrijkste taken als directeur binnen SIA. "Van de Vereniging Hogescholen tot het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap: ik schuif in mijn huidige rol aan tafel bij uiteenlopende partijen. Altijd met de missie om de kwaliteit van praktijkgericht onderzoek te bevorderen en de doorwerking ervan in de maatschappij te versterken."

Daarbij komt Mariska's praktijkkennis haar dagelijks goed van pas. "Van het opstarten van een onderzoeksproject, het binnenhalen van subsidies en het formuleren van onderzoekslijnen tot het oprichten van een onderzoeksgroep en het zoeken van de verbinding met praktijkpartners in de regio: juist die ervaringen uit het werkveld gebruik ik in mijn rol bij SIA. Ik weet hoe het is om aan de andere kant van de tafel te zitten. Sterker nog: daar zat ik iets meer dan een jaar geleden zelf nog!"

De perfecte aanvulling

Mariska richt haar pijlen nadrukkelijk ook op het verstevigen van de samenwerking tussen praktijkgericht onderzoek en fundamenteel onderzoek. "SIA is onderdeel van de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO)", legt ze uit. "Mijn doel is dat we die muur tussen hogescholen en het universitaire onderzoeksveld slechten. Dat er kruisbestuiving ontstaat tussen het praktijkgerichte onderzoek aan hogescholen en het vaak fundamentele onderzoek aan universiteiten. Gelukkig zie ik in de praktijk dat universiteiten en hogescholen steeds meer gaan samenwerken. Vaker krijgen we aanvragen binnen voor gezamenlijke onderzoeksprojecten. Een trend die ik alleen maar toejuich."

Daarbij mogen hogescholen, lectoren en lectoraten best wat minder bescheiden zijn, vindt de SIA-directeur. "Er heerste jarenlang een tendens dat praktijkgericht onderzoek ondergeschikt was aan het onderzoek van universiteiten. Gelukkig verandert dit beeld langzaam. Hogescholen mogen trots zijn op de kennis die ze in huis hebben en deze etaleren naar buiten toe. Ik ben ervan overtuigd dat praktijkgericht en meer fundamenteel onderzoek elkaar perfect aanvullen."

Als een vis in het water

Een jaar na haar start als SIA-directeur voelt Mariska zich als een vis in het water. "Ik heb mijn baan als lector en hoogleraar opgezegd voor deze nieuwe uitdaging. Dat was nogal een stap", geeft ze toe. "Maar ik heb er nog geen moment spijt van gehad. Ik werk samen met een ontzettend enthousiast, jong team, dat net als ik heel gedreven is. Ik sta versteld van de power van SIA en ben er ontzettend trots op dat ik mijn steentje mag bijdragen om onze ambities de komende jaren waar te maken."

Investeren in impact

Strategie
Regieorgaan SIA
2023-2026

Benieuwd naar de ambities en doelstellingen van Regieorgaan SIA? Download hier het document [‘Investeren in impact; Strategie 2023-2026’](#).

LECTOR DR. KOEN BREEDVELD

"SPORT, NOU EN?"

De redactie van de VvL vroeg me om iets te vertellen over mijn lectoraat 'Impact of Sport' aan de Haagse Hogeschool. Wel nu, bij deze. Sport wordt wel de belangrijkste bijzaak van het leven genoemd. En dat is het.

Ook deze zomer weer zullen de media vol staan met sport. Wimbledon, Tour de France, het EK herenvoetbal, de Olympische Spelen. 'Is dat nou nodig en kan het niet wat minder?' hoor je het ene deel van het land (terecht) verzuchten. En het andere deel geniet er volop van.

Feit is dat sport (en bewegen) niet weg te denken valt uit onze hedendaagse samenleving. We doen aan sport, kijken ernaar, zetten ons er als vrijwilliger voor in, kopen er kaartjes of betalen er belasting voor, en hebben er - minimaal - een mening over.

Hoe dat zo gekomen is, is een vraag op zichzelf. Het zal iets te maken hebben met onze drang om lichamelijk actief te blijven, nu de meeste van ons zittende beroepen hebben en we alle vermoeiende klussen weg hebben gemechaniseerd door auto's, wasmachines en vaatwassers.

Daaromheen is in de 19e en 20ste eeuw een sociale praktijk gegroeid van spel- en competitievormen, waarin bewegen werd gekoppeld aan plezier. Plezier in het aanleren en demonstreren van motorische vaardigheden. Dat is de sociale praktijk van de 'georganiseerde sport', met inmiddels ruim 5 miljoen leden en 20.000 sportverenigingen.

In het verlengde hiervan heeft zich de laatste decennia een heuse sportindustrie gevormd, waar mondiaal opererende bedrijven en internationale koepels (IOC, ISU, FIFA) goed geld verdienen aan onze fascinatie met fitheid en bewegen.

Mijn lectoraat gaat over die sociale praktijk: wat brengt sport de samenleving, bijvoorbeeld in termen van gezondheid, welzijn en sociale cohesie? Maar ook: wie profiteren daarvan? Wie nemen deel aan sport, waarom nemen anderen niet deel en wat zit daarachter?

Sport kan ook uitsluiten, agressie oproepen. Hoe zorgen we ervoor dat dat niet ten koste gaat van de verbindende kracht van sport? En hoe vergaat het al die mooie sportclubs, in een tijd waarin het consumentisme hoogtij viert en nieuwkomers denken dat de overheid dat allemaal regelt? Is er in die turbulente wereld nog een toekomst weggelegd voor dat oer-Hollandse model van sportverenigingen, met hun tradities en hun vrijwilligers?

Startend vanuit de regio Den Haag is dat wat ik onderzoek, samen met de studenten en docenten van De Haagse Hogeschool. En samen met collega-sportlectoren elders in het land, verenigd in het platform Sport en Bewegen, en in hun liefde voor en verbazing over de sport.

Benieuwd naar mijn lectoraat? Ik nodig je van harte uit om meer te lezen op onze [lectoraatspagina](#). Of neem een kijkje op het [lectorenplatform](#) Sport en bewegen op <https://www.sportenbeweegonderzoek.nl/>

Dr. [Koen Breedveld](#)
k.breedveld@hhs.nl

VERSTERKING PRAKTIJKGERICHT ONDERZOEK: BESTUURSAKKOORD

HOE ZETTEN HOGESCHOLEN DE MIDDELEN IN?

Op 22 juni 2022 heeft demissionair minister Dijkgraaf in zijn beleidsbrief 'Hoger onderwijs en Wetenschap' aangekondigd het praktijkgericht onderzoek te willen versterken met jaarlijks 100 miljoen, waarvan 50 miljoen structureel en 50 miljoen incidenteel voor een periode van 10 jaar. De grote vraag luidt: hoe zetten hogescholen deze middelen in? Frans Tillema en Katja Rusinovic maakten een inventarisatie.

Deze financiële impuls is niet alleen een erkenning van de rol van het praktijkgericht onderzoek binnen de universities of applied sciences (UAS), maar moet ook worden gezien als een erkenning van de positie die lectoren de afgelopen 20 jaar hebben opgebouwd. Dijkgraaf schrijft hierover: 'Praktijkgericht onderzoek heeft zich in de afgelopen decennia in hoog tempo ontwikkeld tot een onmisbare vorm van onderzoek in de Nederlandse kennisinfrastructuur. [...] Nu is het moment om de ambities voor het praktijkgericht onderzoek te realiseren en de capaciteit en continuïteit van hogescholen verder te verstevigen.'

Een inventarisatie onder lectoren

De allocatie van de extra middelen per hogeschool is eenduidig en gebeurt op basis van studentaantallen. Het verantwoordingsregime kent heldere indicatoren die worden opgenomen in het jaarverslag van de hogeschool. De verdeling van de middelen binnen de UAS is niet vastgelegd en verschilt sterk per UAS. Reden voor de Vereniging van Lectoren om een inventarisatie te doen onder lectoren met als centrale vragen: Wat is het verdeelmechanisme per UAS en hoe zetten lectoren de middelen in om (capaciteit en continuïteit van) het praktijkgericht onderzoek te verstevigen?

Bestedingsdoelen

Uit de inventarisatie onder lectoren blijkt dat de bestedingsdoelen van de verschillende UAS hoofdzakelijk kunnen worden onderverdeeld in:

1. Directe financiering van het onderzoek van lectoren. Vaak worden de middelen direct toebedeeld aan Centres of Expertise (COE's), zwaartepunten en UAS-brede thema's en daarna verdeeld onder de deelnemende lectoren.
2. Versteving van de onderzoeksondersteuning. Hierbij moet gedacht worden aan additionele middelen voor financiële/administratieve/beleidsmatige ondersteuning of subsidieadviseurs.
3. Dekking van de salariskosten voor de aangestelde PD's.
4. Compensatie voor de 1e geldstroommiddelen die UAS al bovenop de reguliere 1e geldstroom middelen toekenden aan praktijkgericht onderzoek.

Grote verschillen

Uit de inventarisatie blijkt dat de mate waarin lectoren direct over de middelen kunnen beschikken verschilt. Bij sommige UAS worden middelen direct (via COE of zwaartepunt) op de kostenplaats van de lectoren geboekt. Bij andere UAS worden, al dan niet via thema's en COE's, interne 'tenders' uitgeschreven waarbij lectoren met elkaar in competitie gaan.

Mening van lectoren: positief maar ook zorgen

Lectoren die kennis hebben van het bestuursakkoord en de extra middelen voor praktijkgericht onderzoek, zijn over het algemeen tevreden met de mogelijkheden die zij krijgen om de middelen te besteden en de kwaliteit en impact van hun onderzoek te vergroten. Meermaals wordt door lectoren genoemd dat bij de besteding van de middelen gefocust moet worden op multidisciplinaire samenwerking binnen de UAS, onderzoeksschool of COE's.

Er zijn echter ook zorgen bij lectoren. Niet alle lectoren zijn ervan overtuigd dat de toegekende middelen daadwerkelijk leiden tot de benodigde kwaliteitsimpuls. Er zijn zorgen over de transparantie binnen de eigen instelling over de verdeling, er zijn zorgen over de toegenomen interne bureaucratie en er zijn zelfs zorgen over bezuinigingen die per direct de impact van de bestuursakkoordmiddelen tenietdoen.

Monitor Praktijkgericht Onderzoek

Jaarlijks rapporteert Rathenau in opdracht van de Vereniging Hogescholen over de staat van het praktijkgericht onderzoek, op basis van de jaarverslagen van de UAS. De monitor van 2023 zal de resultaten laten zien van het eerste volledige jaar van het bestuursakkoord. De vereniging van lectoren kijkt met belangstelling uit naar de Monitor 2023.

Voor meer vragen of aanvullingen op de inventarisatie kun je contact opnemen met:

Frans Tillema: frans.tillema@han.nl

Katja Rusinovic: K.M.Rusinovic@hhs.nl

"DE KRACHT VAN MBO IS DAT WE DAGELIJKS MET ONZE NEUS BOVEN OP DE FEITEN STAAN: DAAR WAAR ONDERZOEK BEGINT"

In 2012 stond Jorick Scheerens aan de wieg van de term 'practoraat'. Wat begon als een knipoog naar subsidieverstrekkers door binnen het mbo het eerste praktische lectoraat op te starten, groeide in mum van tijd uit tot een onmisbare beweging binnen ons onderzoeklandschap. Inmiddels telt Nederland maar liefst 140 practoraten, die samen een actieve bijdrage leveren aan de onderzoeks- en innovatiekracht van de mbo-sector.

Elke mbo-instelling heeft inmiddels wel een practoraat in huis waar praktijk(gericht) onderzoek wordt uitgevoerd. "Een practoraat is een praktisch lectoraat", vertelt Jorick. Hij bedacht het woord in 2012 toen hij bij het Mediacollege in Amsterdam het allereerste Practoraat Sociale Media opzette. "Om in aanmerking te komen voor subsidie moesten we als mbo-instelling aantonen dat we onderzoek deden. Vandaar dat we op de projectaanvraag groot op de voorkant 'Practoraat' hebben gezet."

Landelijk dekkend netwerk

Zijn kersverse practoraat blijft niet opgemerkt. Al snel krijgt Jorick vragen van andere mbo-scholen over zijn practoraat. 'Kunnen wij dan ook een practoraat starten over autotechniek of hospitality?' Om dat in goede banen te leiden en het overzicht te houden, start Jorick in 2015 met de Stichting Practoraten.nl. "Inmiddels hebben we een landelijk dekkend netwerk van practoraten", vertelt hij trots.

"Binnen een practoraat doet een practor praktijkonderzoek naar een bepaald thema", legt hij uit. "Iedere docent met een vooruitstrevende innovatieve benadering kan in principe practor worden. Zolang je door de school maar gefaciliteerd wordt om deze inhoudelijke expertrol waar te maken. We zien ook regelmatig dat een lector tevens practor is. En er is zelfs een professor die ook practor is. De volgende stap die we willen zetten, is om duidelijke kaders te ontwikkelen voor de rol van practor."

Vergroten van de innovatiekracht

Van Smart Delta Technologie tot Samen Slim Zorgen: de thema's waar een practoraat zich op richt zijn zeer divers. Ondanks de grote diversiteit heeft ieder practoraat dezelfde drie speerpunten. "Allereerst moet een practoraat het curriculum versterken binnen het betreffende vakgebied. Als tweede dient het practoraat een steentje bij te dragen aan docentprofessionalisering. En tot slot moet een practoraat de samenwerking met het regionale bedrijfsleven versterken en stimuleren", somt Jorick op. "Daarmee leveren al die 140 practoraten tezamen dagelijks een bijdrage aan het vergroten van de innovatiekracht van ons mbo."

Met de start van de Stichting Practoraten.nl formuleerde Jorick destijds als doelstelling dat ieder mbo een practoraat in huis zou moeten hebben. "Momenteel telt Nederland zo'n 60 mbo-scholen, dus die doelstelling hebben we ruim behaald. Het was in 2015 een wensgedachte, maar geen kwantitatieve doelstelling. We kijken nu vooral naar het vergroten van de kwaliteit van onze practoraten en practoren, zodat we een volwaardige plek innemen binnen de kennisinfrastructuur bekeken vanuit de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO)."

Aan tafel bij minister Dijkgraaf

Met die missie schoof Jorick vorig jaar samen met practor Vitaliteit van het Alfa-college Silvia Brouwer aan tafel bij demissionair onderwijsminister Robbert Dijkgraaf. De demissionair minister vertelde dat hij merkt dat het mbo de afgelopen jaren goede stappen heeft gezet op het gebied van het vergroten van haar onderzoeksfunctie. Jorick: "Dijkgraaf gaf toe dat het interessant is dat er wettelijk gezien helemaal geen onderzoeksopdracht ligt bij het mbo. 'Daar moeten we maar eens naar kijken', beloofde hij."

Daarnaast benadrukte de demissionair minister tijdens het gesprek dat er geen sprake moet zijn van hiërarchie binnen de diverse vormen van onderzoek op universiteiten, hogescholen en mbo-scholen. Een conclusie waar Jorick zich volledig bij aansluit. "We moeten juist de samenwerking zoeken, zonder onze eigen kracht te verliezen. De kracht van mbo is dat we dagelijks met onze neus bovenop de praktijk staan: daar waar onderzoek begint. De kennis delen we met onze studenten, vertalen naar praktisch advies voor onze praktijkpartners en willen we delen met andere kennisinstellingen. Dat is onze missie voor de komende tien jaar."

Bekijk [hier](#) het volledige gesprek met demissionair minister Robbert Dijkgraaf.

Wie is Jorick Scheerens?

Jorick Scheerens studeerde Toegepaste Communicatiewetenschap aan de Universiteit Twente. In 2008 ging hij aan de slag als docent bij het Mediacollege in Amsterdam en werd hij in 2012 de eerste practor bij het Practoraat Sociale Media. Sinds 2015 is Jorick programmadirecteur bij Stichting Practoraten.nl. Daarnaast is hij lid van de Kennisbenuttingsraad van NRO.

Pilot voor een eigen doctoraatstraject in het hbo

Vorig jaar startte de Pilot Professional Doctorate. De ontwikkeling van een Professional Doctorate in het hbo voorziet o.a. in een sterke behoefte aan hoogopgeleide professionals die in staat zijn complexe beroepsgerichte kennis- en ontwerp vragen op te pakken en zo bij te dragen aan innovatie. Die behoefte wordt steeds belangrijker, aangezien er steeds vaker een beroep wordt gedaan op het hele kennisbestel bij het uitvoeren van onderzoek.

Binnen deze pilot, die loopt tot en met 2029, leiden we kandidaten in een onderzoeksintensief leertraject op tot hooggekwalificeerde onderzoekende professionals op niveau EQF-8/NLQF-8. Zij leren interveniëren in complexe praktijken. De pilot is opgestart door de Vereniging Hogescholen in samenwerking met Regieorgaan SIA en het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Aan de pilot doen 7 verschillende domeinen binnen 25 hogescholen mee.

De ambitie is PD-programma's te ontwikkelen die meerwaarde hebben voor de kandidaat, de samenleving, het werkveld en het onderwijs en daarmee een aanvulling zijn op de bestaande doctoraatstrajecten. Vijftig kandidaten zijn inmiddels van start gegaan met financiering van Regieorgaan SIA.

PD-kandidaat aan het woord

Eén van de PD-kandidaten die inmiddels gestart is, is verplegingswetenschapper Chico Taguba (Hogeschool van Amsterdam). Met zijn onderzoek probeert hij een systeemverandering teweeg te brengen: hij wil het gemakkelijker maken voor jonge vluchtelingen om de weg naar de juiste zorg te vinden.

"Het praktijkgerichte is wat me over de streep heeft getrokken", vertelt Taguba over zijn keuze voor een PD-kandidaatschap. "Ik heb lang getwijfeld of promoveren aan een universiteit iets voor mij was. Dat zit hem in het feit dat ik niet alleen puur wetenschappelijk onderzoek wil doen, maar ook heel graag een verandering teweeg wil brengen. De pilot professional doctorate was daardoor een ideale stap voor mij, omdat de praktijk hierin zo'n belangrijke rol speelt. Bovendien gaat mijn onderzoek over een onderwerp dat dicht bij mij staat. Mijn hart ligt bij het veranderen en verbeteren van dingen."

Uitgangspunten professional doctorate

Kwartiermaker PD van de Vereniging Hogescholen, Frank van der Zwan-Scholz, vertelt op de website professionaldoctorate.nl meer over de uitgangspunten van de pilot PD. "Het moet echt anders zijn dan een PhD en in het verlengde liggen van de bachelor en master van hogescholen. Ik vind het een mooie en heldere opdracht aan de hogescholen om iets anders te gaan doen dat meer focust op de beroepspraktijk."

Daarbij wijst hij ook op Europese raamwerken zoals het European Qualification Framework en de Dublin descriptor. Bij de beschrijving van wat iemand op doctoraatsniveau (niveau 8) moet kennen en kunnen spreken die raamwerken niet alleen – zoals in Nederland – over een academische bijdrage maar ook over 'een bijdrage aan innovatie of aan de praktijk'. Van der Zwan-Scholz: "Daarom hebben wij bij de PD-pilot ervoor gekozen om nadrukkelijk op dat laatste in te zetten. Daarbij blijft je als PD-kandidaat vast in problemen en dilemma's waartegen de beroepsbeoefenaars aanlopen, die wij in de bachelor en de master opleiden."

De komst van het p kan volgens Van der Zwan-Scholtz ook een enorme boost betekenen voor lectoraten. "Je haalt namelijk een enorme onderzoeks- en interventiecapaciteit binnen. De inzichten die daaruit voortkomen kun je vervolgens weer gaan gebruiken in bijvoorbeeld je bachelor- en je masteronderwijs."

Informatiebijeenkomst na de zomer

De Vereniging van Lectoren is van plan om in samenwerking met de Vereniging Hogescholen en Regieorgaan SIA een informatiebijeenkomst over de pilot PD te organiseren, specifiek voor lectoren. Meer informatie hierover volgt.

Op de [website van Regieorgaan SIA](#) lees je meer over het PD-traject van verplegingswetenschapper Chico Taguba.

MEDEZEGGENSCHAP VOOR PRAKTIJKGERICHTE ONDERZOEKERS EN LECTOREN

De Vereniging van Lectoren heeft de medezeggenschap van lectoren in het beleid van CvB's en directeuren al enige tijd op de agenda. Na de publicatie van de Monitor Praktijkgericht Onderzoek 2022[1] is de urgentie ons nog duidelijker geworden. Als lectoren individueel weinig affiniteit hebben met financiering van praktijkgericht onderzoek, wordt het tijd dat we daar collectief actie in ondernemen.

Medezeggenschap voor medewerkers op hogescholen zoals praktijkgerichte onderzoekers, lectoren, hoofddocenten, onderzoekers, docent-onderzoekers, onderzoek-docenten en ondersteuners is wettelijk geregeld. Sommige hogescholen kennen een aanvullende, decentrale medezeggenschap voor niet-onderwijzende medewerkers en voor instituten. Deze decentrale medezeggenschap wordt aangevuld met een centrale medezeggenschap raad (CMR).

Laat je stem horen

Het is noodzakelijk dat we als lectoren actief worden betrokken bij het goedkeuren van (delen van) begrotingen waar praktijkgericht onderzoek onderdeel vanuit maakt. Maar hoe krijgen we als lectoren via medezeggenschap greep op het goedkeuren van ons aangaande begrotingen voor praktijkgericht onderzoek en op het aanstellen en laten gaan van directeuren die het praktijkgericht onderzoek en de medewerkers daarbij zouden moeten aansturen? Hieronder zetten we de mogelijkheden op een rijtje.

Inspraakrecht en het recht om vragen te stellen

Er zijn namelijk twee wettelijke inspraakrechten van medezeggenschap op een hogeschool. Daarnaast geeft een centrale en decentrale medezeggenschap je als lector het recht om vragen te stellen en aandacht te vragen bij je leidinggevende voor kwesties die met praktijkgericht onderzoek en het functioneren daarvan te maken hebben.

[1]<https://www.rathenau.nl/nl/werking-van-het-wetenschapssysteem/monitor-praktijkgericht-onderzoek-2022>

Door daar vragen over te stellen kan medezeggenschap situaties van discriminatie op welke grond dan ook signaleren. In het bijzonder kan zij de gelijke behandeling van mannen en vrouwen, de inschakeling van personen met een handicap of chronische ziekte en de inschakeling van personen met een migratieachtergrond bevorderen.

Adviesrecht en de mogelijkheid om bij te sturen

Op het gebied van de veiligheid, gezondheid en het welzijn van de personeelsleden en beleidsplannen heb je als lector op basis van medezeggenschap adviesrecht en kun je daarin dus bijsturen. Eigenlijk waakt de medezeggenschap op een hogeschool voor situaties waarin het werkgeverschap niet goed is en beter moet. Daarnaast is de inhoud van het werk van de medezeggenschap intern toegankelijk voor alle medewerkers van de hogeschool.

Raadsheren en raadsdames

Voor lectoren, collega-onderzoekers en ondersteuners is het belangrijk om te weten hoe je jouw wettelijke toegestane invloed ook daadwerkelijk effectief kunt uitvoeren. Daarvoor kun je aankloppen bij de raadsheren en raadsdames in de medezeggenschap. Zij worden gekozen door hun collega's. Ons advies is dan ook om bij je eigen hogeschool na te gaan wie deze raadsheren en raadsdames zijn en hoe zij de belangen van collega's die betrokken zijn bij praktijkgericht onderzoek formeel in de medezeggenschap meenemen.

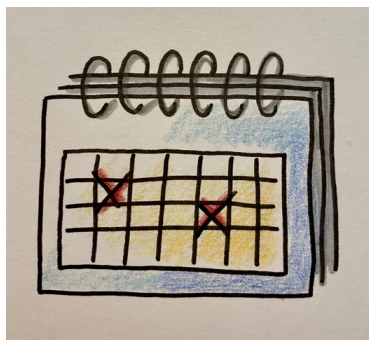
Wij zijn benieuwd naar jouw bevindingen tijdens jouw zoektocht

Voor vragen en terugkoppeling van bevindingen kun jij terecht bij Christoph Maria Raveslout, secretaris van de VvL. Christoph Maria Raveslout is lector bij Hogeschool Rotterdam, Center of Expertise HRTech en is al ruim zes jaar raadsheer in de decentrale medezeggenschap, die alleen voor collega's van de CoE's en Kenniscentra als ook voor de ondersteunende collega's is opgezet. Op de hogeschool overlegt die decentrale medezeggenschap met een vertegenwoordiger van de directeuren van de KC's en CoE's.

Stuur een mail met jouw bevindingen naar C.M.Raveslout@hr.nl of bel met 06 169 10 660.

AGENDA VVL ACTIVITEITEN

- Vrijdag 22 november 14.00 uur Kwaliteitskring
- Donderdag 28 november SIA-congres

LID WORDEN VAN DE VERENIGING VAN LECTOREN?

Vul het formulier om je aan te melden [hier](#) in.

Heb je vragen over een lidmaatschap?

Neem dan contact op met een van de onderstaande bestuursleden.

BESTUURSLEDEN VVL

Dr. Katja Rusinovic (voorzitter),
Lector Grootstedelijke Ontwikkelingen, De Haagse Hogeschool
k.m.rusinovic@hhs.nl

Dr. drs. ir. Christoph Maria Ravesloot (secretaris),
Lector Duurzaam Bouwproces met BIM, Hogeschool Rotterdam
c.m.ravesloot@hr.nl

Dr. Jan Jurriëns (penningmeester),
Lector Sustainable Strategy and Innovation, Het Groene Brein
jan.jurriens@hetgroenebrein.nl

Prof. dr. mr. Eric van de Luytgaarden,
Lector Preventive Law, Zuyd hogeschool
eric.vandeluytgaarden@zuyd.nl

Dr. ir. Jack Doomernik MM
Lector Smart Energy, Avans Hogeschool Breda
jemj.doomernik@avans.nl

Dr. Ir. Frans Tillema,
Lector Intelligente Mobiliteit, HAN-Automotive Research,
Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, Arnhem
frans.tillema@han.nl